

IZVEŠTAJ O POHAĐANJU SEMINARA U ISS

Dana 20.04.2012 godine, u Institutu za standardizaciju Republike Srbije (ISS) održan je jednodnevni seminar na temu "Isprave i znakovi usaglašenosti u tehničkom zakonodavstvu novog pristupa". Seminaru je prisustvovalo 19 učesnika, uglavnom iz organizacija koje su proizvođači opreme ili njeni uvoznici. Osnovni razlog za održavanje ovog seminara leži u činjenici da su od početka 2012. godine počeli da se primenjuju pravilnici doneti u toku 2010. i 2011. godine a koji se odnose na uslove pod kojima se proizvodi mogu stavljati na tržište u Srbiji (bez obzira da li su proizvedeni u zemlji, ili se uvoze) a pre svega sa aspekta usaglašenosti sa tehničkim propisima u pogledu njihove bezbednosti.

Treba naglasiti sledeće:

- Zakon o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti (SGRS 36/09) jedan od četiri sistemska zakona vezana za infrastrukturu kvaliteta (uz zakone o standardizaciji, akreditaciji i metrologiji). Pojam „ocenjivanje usaglašenosti“ (engl. *Conformity Assessment*) odnosi se na aktivnosti kojima se utvrđuje da li je proizvod odnosno proces proizvodnje usaglašen s aproprisanim tehničkim zahtevima.
- Predmetni zakon je jedan od bitnih elemenata usklađivanja našeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije (EU), u kome postoji oko 23 hiljade standarda, ali su samo njih oko 4 hiljade „harmonizovani“, tj. doneti na osnovu mandata Evropske komisije (EC) i nalaze se pod nekom od 21 direktiva novog pristupa.
- Pojam „novog pristupa“ vezan je za opredeljenje zemalja EU koje je doneto krajem osamdesetih godina da uskladi jedan određen broj standarda kao reakcija na ogromnu raznolikost tehničkih propisa koji su predstavljali veliki problem u slobodnom prometu robe i usluga.

Predavači na seminaru bili su Nikola Mirković, rukovodilac Grupe za ocenjivanje usaglašenosti i Zoran Bakić, rukovodilac Grupe za tehničke propise u Sektoru za infrastrukturu kvaliteta Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja (MERRS), kao i Dragan Vuksanović, rukovodilac sektora za elektrotehničku standardizaciju u okviru ISS.

Razmatrane su četiri teme:

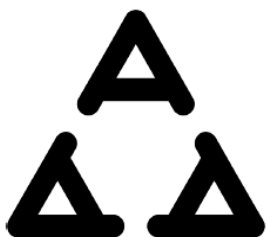
- Tema 1: Deklaracija o usaglašenosti kao vrste isprave usaglašenosti proizvoda sa zahtevima tehničkog propisa
- Tema 2: Potvrda o usaglašenosti kao vrste isprave o usaglašenosti proizvoda sa zahtevima tehničkog propisa
- Tema 3: Tehnička dokumentacija i označavanje proizvoda
- Tema 4: Standardizacija kao podrška pravilnicima kojima su preuzete evropske direktive

Deklaracija o usaglašenosti (engl. *Declaration of Conformity*) je isprava o usaglašenosti proizvoda sa tehničkim propisom koju izdaje sam proizvođač. Suština ovog dokumenta u novom pristupu je u tome da proizvođač mora još u fazi projektovanja proizvoda utvrditi koji su to tehnički propisi koje taj proizvod mora da zadovolji, da svojim internim proverama i kontrolama obezbedi da proizvod zadovolji te propise i da kroz jasnu deklaraciju to saopšti svima kojima je to od interesa, korisnicima, imenovanom telu za ocenjivanje usaglašenosti itd. Ovom deklaracijom proizvođač pre stavljanja proizvoda na tržište preuzima odgovornost za to da je proizvod usaglašen sa odgovarajućim tehničkim propisima kako u pogledu funkcionalnosti i uslova upotreba tog proizvoda tako i sa stanovišta bezbednosti.

Potvrda o usaglašenosti je isprava koju izdaje imenovano telo za ocenjivanje usaglašenosti, kao treća strana. Ovo telo imenovano je od strane nadležnog ministra, na osnovu zahteva i prema postupku koji je propisan zakonom. Svako ministarstvo za svoj segment odgovornosti utvrđuje registar imenovanih tela uz naznaku za koju grupu proizvoda je imenovan). Obaveza pribavljanja ove potvrde važi kao za domaće proizvođače, tako i za uvoznike opreme. Uz zahtev se podnosi deklaracija o usaglašenosti kao i odgovarajuća tehnička dokumentacija o proizvodu kojom se dokazuje ta usaglašenost, pre svega opis proizvoda i rezultati ispitivanja. Potvrda važi 3 godine od dana izdavanja za određeni proizvod, model odnosno tip. Evidenciju o potvrdama vodi i objavljuje imenovano telo.

Treba naglasiti da je institut potvrde o usaglašenosti privremeno rešenje u pravnom sistemu Republike Srbije. Potreba za tim pretače onoga trenutka kada Republika Srbija potpiše međunarodni ugovor o ocenjivanju usaglašenosti i prihvatanju industrijskih proizvoda sa EU - ACCA sporazum (engl. *Agreement on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products*) u procesu pristupanja EU, nakon čega će biti dovoljna deklaracija o usaglašenosti proizvođača.

Tehnička dokumentacija kojom se dokazuje usaglašenost sa svim relevantnim tehničkim propisima koji se odnose na posmatrani proizvod predstavlja veoma značajan segment u procesu ocenjivanja usaglašenosti i pribavljanja potvrde. U tom smislu, nakon sprovedenog postupka, proizvođač može označiti proizvod srpskim znakom usaglašenosti, slika 1, na osnovu Uredbe o načinu sprovođenja ocenjivanja usaglašenosti, sadržaju isprave o usaglašenosti kao i obliku i izgledu i sadržaju znaka usaglašenosti (SGRS 98/09) i Pravilnika o načinu stavljanja znakova usaglašenosti na proizvode, kao i upotrebi znakova usaglašenosti (SGRS 25/10). Tek nakon potpisivanja ACAC sporazuma steći će se uslovi za korišćenje CE znaka, slika 2.

Slika 1

Slika 2

Standardizacija je veoma značajna u segmentu uređivanja odnosa na tržištu i stvaranja uslova za uklanjanje tehničkih barijera i sprečavanja da se uspostavlja nove. U tom smislu bitno je sagledavanje odnosa između standarda i regulative (zakona, uredbi, propisa, ...):

- Standard služi za harmonizaciju tehničkih specifikacija, dobrovoljan je za primenu, donosi se koncenzusom, razvijaju se od strane nezavisnih organizacija, periodično se reviduju (npr. 5 godina) i orijentisan je na tehničke specifikacije i metode ispitivanja
- Regulatorna služi da zaštiti javni interes, obavezna je za primenu, zakonski je nametnuta, ustanovljena je od strane vlasti i reviduje se kada zakonodavac odluči. Regulatorna se poziva na standarde, pri čemu to može da bude isključivo (kao jedini način ispunjenja zahteva) ili indikativno (kao jedan od načina da se zahtev ispuni, ali ne jedini).

U okviru EU, direktive predstavljaju pravni akt koji je obavezujući za sve zemlje članice u smislu ciljeva koje treba postići uz ostavljanje slobode oko metoda i načina kako će to ostvariti. Cilj direktiva je približavanje a ne potpuno ujednačavanje propisa, direktiva se mora preuzeti u zakonodavstvo i sprovesti uz jasnu naznaku načina na koji je sprovedena. Na osnovu direktive, EC može inicirati donošenje određenih standarda koji kada se donesu od strane evropskog tela za standardizaciju i objave u Službenom listu EU postaju „harmonizovani“.

Na osnovu direktiva nastao je čitav niz standarda - ilustracije radi, Direktiva za električne uređaje niskog napona 2006/95/EC razrađena je kroz 1145 standarda, a ta lista se stalno proširuje.

Treba napomenuti da se u našem sistemu standardizacije ne pominje pojam „harmonizovanog standarda“ već „srpskog standarda nastalog preuzimanjem harmonizovanog standarda“. Lista ovih standarda objavljuje se 1-2 puta godišnje

Standardi su veoma značajni, kako za industriju, tako i za potrošače i zakonodavce. Zato je njihova primena u regulativi preopoznatljiv i potvrđen put za usklađivanje tehničke regulative sa regulativom EU.

Treba naglasiti da je grupa pravilnika izdatih na osnovu preuzimanja harmonizovanih standarda relativno mala i uglavnom je u nadležnosti MERRS:

- Pravilnik o električnoj opremi namenjenoj za upotrebu u okviru određenih granica napona (SGRS 13/10)
- Pravilnik o elektromagnetnoj kompatibilnosti (SGRS 13/10)
- Pravilnik o bezbednosti mašina (SGRS 13/10)
- Pravilnik o bezbednosti liftova (SGRS 101/10)
- Pravilnik o ličnoj zaštitnoj opremi (SGRS 100/11)

Za delatnost ENTEL-a biće veoma značajna grupa propisa koji će se doneti na osnovu preuzimanja direktive za oblast građevinarstva (u nadležnosti ministarstva zaštite životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja), odnosno opreme pod pritiskom (u nadležnosti ministarstva infrastrukture i enregetike). Opšta ocena učesnika na skupu je da se na ovom planu značajno zaostaje i predstoji jako mnogo rada kako bi privreda u Srbiji mogla da se uklopi u zahteve EU.

Beograd, 23.04.2012.

IZVEŠTAJ PODNEO:

Dr Radoslav Raković